

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

2 жовтня 2025 року

Біла Церква

2025

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Комарова Н.В., д-р філософії.
Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 78 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

- сичуг містив близько 2 л рідкого вмісту сіро-зеленого кольору, слизова оболонка набрякла, гіперемована, вкрита сірим слизом;
- тонкий кишечник мав неоднорідний хімус, слизова оболонка набрякла, з плямистими крововиливами;
- товстий кишечник містив рідкий вміст червоно-коричневого кольору, слизова оболонка набрякла, з поодинокими крововиливами.

Аналізуючи анамнестичні дані, клінічні ознаки та патологоанатомічні зміни – зокрема інтенсивні запальні процеси в органах травлення, дистрофічні ураження нирок, печінки та серця, що призвели до серцевої недостатності, застійної гіперемії та набряку легень – було зроблено висновок про ймовірне гостре кормове отруєння [6, с. 216; 7, с. 240; 8, с. 352; 9, с. 66].

Було рекомендовано негайно припинити згодовування вівса, відібрати зразки корму та направити їх до Хустської міжрайонної державної лабораторії Держпродспоживслужби для мікологічного аналізу. У надісланому зразку вівса виявлено колонії грибів роду *Fusarium*. Мікроскопічне дослідження плодових тіл цих грибів показало наявність видовжених, ланцетоподібних спор, характерних для цього роду (нагадують човен або каное).

Таким чином, лабораторне дослідження підтвердило інтенсивну контамінацію зерна грибами *Fusarium*, які в процесі розвитку на зерновому субстраті продукують сильнодіючі мікотоксини, що й стали причиною захворювання та загибелі європейських оленів.

З метою профілактики подібних випадків було рекомендовано власнику біопарку перед закупівлею кормів обов'язково проводити їх лабораторну перевірку в міжрайонній державній лабораторії Держпродспоживслужби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The case of disease and death of european deer caused by feeding them grainfusion contaminated mushrooms of the genus *Fusarium* / I.V. Papchenko et al. I International Scientific and Practical Conference «Modern science: fundamental and applied aspects» (May 30-31, 2023). Beijing. P. 57–67.
2. Папченко І.В., Тирсіна Ю.М., Утеченко М.В. Патолого-анатомічний розтин трупів сільськогосподарських тварин з основами судової ветеринарії: метод. реком. для студентів освітнього рівня - магістр та слу-хачів післядипломного навчання. Біла Церква, 2019. 47 с.
3. Патологічна анатомія тварин / П.П. Урбанович та ін. Київ: Ветінфарм, 2008. 896 с.
4. Жаров А.В., Шишков В.П., Шарова М.С. Патологічна анатомія сільськогосподарських тварин. 4-те вид. Колос, 2001. 568 с.
5. Кондрахін І.П., Левченко В.І., Таканов Г.А. Довідник ветеринарного терапевта та токсиколога: Довідник / за ред. проф. І.П. Кондрахіна. Колос, 2004. 544 с.
6. Лабораторна ветеринарна токсикологія: Навчальний посібник / В.І. Левченко та ін. Біла Церква, 2012. 216 с.
7. Духницький В.Б., Хмельницький Г.О., Бойко Г.В., Іщенко В.Д. Ветеринарна мікологія: навч. посібн. Київ: Аграрна освіта, 2011. 240 с.
8. Хмельницький Г.О., Малинін О.О., Куцан О.Т., Духницький В.Б. Ветеринарна токсикологія: підручн. Київ: Аграрна освіта, 2012. 352 с.
9. Папченко І.В. Розтин та патолого-анатомічна діагностика деяких хвороб свиней: методичні рекомендації для слухачів Інституту післядипломного навчання та студентів освітнього рівня – магістр. Біла Церква, 2017. 66 с.

УДК: 636.1.09:616.995.135:615.284

АНТИПОВ А.А., канд. вет. наук, **ГОНЧАРЕНКО В.П.**, канд. вет. наук, **ПАПЧЕНКО І.В.**, канд. вет. наук, **ДЖМІЛЬ В.І.**, канд. вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИГЕЛЬМІНТИКІВ ЗА НЕМАТОДОЗНОЇ ІНВАЗІЇ У КОНЕЙ

Дегельмінтизація немасектин-пастою одноразово, перорально у дозі 1 г на 50 кг маси тіла тварини індивідуально та івермікол-гелем одноразово перорально у дозі 1 г на 20 кг маси тіла тварини показала 100 % ефективність за стронгілідозної та параскарозної інвазії.

Ключові слова: немасектин-паста, івермікол-гель, яйця, параскариди, стронгіляти.

ANTIPOV A., candidate of veterinary sciences, **GONCHARENKO V.**, candidate of veterinary

sciences, **PAPCHENKO I.**, candidate of veterinary sciences, **DZHMIL V.**, candidate of veterinary sciences
Bila Tserkva national agrarian university

EFFECTIVENESS OF ANTHELMINTICS IN NEMATOID INFECTION IN HORSES

Deworming with nemasectin paste once, orally at a dose of 1 g per 50 kg of animal body weight individually and with ivermicol gel once orally at a dose of 1 g per 20 kg of animal body weight showed 100 % effectiveness in strongyloidiasis and parascariasis infestation.

Keywords: nemasectin paste, ivermicol gel, eggs, parascarids, strongyloides.

Із реформуванням агропромислового комплексу України та переходом на ринкову економіку галузь конярства демонструє стаке зростання та відновлення популярності [1, с. 317]. Однією з найсерйозніших проблем у конярстві є поширеність гельмінтозів, зокрема нематодозів, що суттєво впливають на здоров'я тварин і продуктивність господарств.

Основним методом боротьби з цими захворюваннями залишається використання антигельмінтних засобів. У ветеринарній паразитології створено значний арсенал препаратів різних хімічних груп – бензімідазолів, піримідинів, тетрамізолів, аверсектинів тощо. Були розроблені різні схеми застосування цих препаратів для свійських тварин [2, с. 30; 3, с. 342].

Водночас тривале застосування тих самих засобів часто призводить до формування лікарської резистентності гельмінтів, що знижує ефективність лікування [4, с. 55]. У зв'язку з цим виникає потреба у впровадженні сучасних програм інтегрованого контролю паразитарних хвороб [6, с. 198].

Мета роботи. Визначити антигельмінтну ефективність немасектин-пасти та івермікол-гелю за змішаної нематодозної інвазії у коней в умовах навчально-виробничого центру (НВЦ) Білоцерківського НАУ.

Матеріали та методи. Дослідження проведено у 2024 році на базі кафедри паразитології та фармакології БНАУ. У досліді брали участь 15 коней віком від 2 до 15 років, спонтанно інвазованих змішаною нематодозною інвазією (стронгіліди, параскариди). Тварин поділено на три групи по 5 голів: дві дослідні та одну контрольну.

Для дегельмінтизації використовували: івермікол-гель ПП фірми “Фарматон” (1 г/20 кг маси тіла, одноразово, перорально, що відповідає 0,2 мг/кг) та немасектин-пасту (1 г/50 кг маси тіла, одноразово, перорально), яку виробляє корпорація „Укрзооветпромстач”

Виявлення яєць нематод у фекаліях проводили комбінованим методом Котельнікова і Хренова з використанням насиченого розчину аміачної селітри (щільність 1,3). Копроскопічні дослідження здійснювали до та через 10 діб після обробки. Визначали екстенсивність, інтенсивність інвазії, а також екстенс- й інтенсефективність препаратів.

Результати досліджень. Дослідження антигельмінтної ефективності немасектин-пасти та івермікол-гелю проводили у жовтні–листопаді 2024 року на конях віком від 2 до 15 років, спонтанно інвазованих змішаною нематодозною інвазією. Для експерименту було відібрано 15 коней, уражених стронгілідами та параскаридами. Тварин поділили на три групи по 5 голів за принципом аналогів: дві піддослідні та одну контрольну. Упродовж 10 днів досліді всі групи перебували в однакових умовах годівлі та утримання.

Тваринам першої піддослідної групи застосовували немасектин-пасту одноразово, перорально у дозі 1 г на 50 кг маси тіла, індивідуально на корінь язика. Немасектин-паста – протипаразитарний препарат широкого спектра дії, призначений для дегельмінтизації коней. Діюча речовина препарату – аверсектин С, який впливає на проникність мембран нервових і м'язових клітин паразита для іонів хлору. Основною мішенню є глутаматзалежні хлорні канали та рецептори γ -аміномасляної кислоти (ГАМК). Порушення іонного обміну призводить до блокування нервових імпульсів, що викликає параліч і подальшу загибель паразита. Крім того, аверсектин С стимулює синтез і вивільнення ГАМК, яка, взаємодіючи зі специфічними рецепторами нервових закінчень, підсилює гальмівний ефект і спричиняє загибель гельмінтів.

Тваринам другої піддослідної групи застосовували івермікол-гель одноразово, перорально у дозі 1 г на 20 кг маси тіла, що відповідає 0,2 мг/кг. Івермікол-гель — препарат

для перорального застосування, який має напівпрозорий, білий або злегка жовтуватий відтінок. Один грам препарату містить івермектин (4 мг) як діючу речовину, а також допоміжні компоненти: бензиловий спирт, етиловий спирт, поліетиленоксид-400 та поліетиленоксид-1500.

Івермектин належить до групи макроциклічних лактонів і чинить протипаразитарну дію, посилюючи утворення та дію нейромедіатора гальмування – гамма-аміномасляної кислоти (ГАМК). Це призводить до порушення передачі нервових імпульсів у паразитів, спричиняючи їх параліч і загибель. Препарат характеризується широким спектром антипаразитарної активності, згубно впливаючи на нематод, личинки оводів, а також збудників саркоптоїдозів та ентомозів у тварин.

Тварини контрольної (третьої) групи антигельмінтні препарати не отримували. Упродовж усього періоду дослідів усі піддослідні та контрольні коні перебували в однакових умовах годівлі й утримання. Копроскопічні дослідження фекалій проводили до введення препаратів і через 10 діб після дегельмінтизації. Основними критеріями оцінювання ступеня ураження тварин були екстенсивність інвазії (ЕІ) та інтенсивність інвазії (ІІ), а ефективність лікування визначали за показниками екстенсефективності (ЕЕ) та інтенсефективності (ІЕ).

Власні дослідження. За результатами копроовоскопічного дослідження у коней було виявлено яйця нематод – параскарид та стронгілід, які належать до підрядів *Strongylata* та *Ascaridata*.

Перед початком дослідів усі коні, як піддослідних, так і контрольної груп, були уражені яйцями стронгілід на 100 %. Інтенсивність інвазії коливалася в межах 108,4–125,6 яєць у середньому в трьох краплинах флотаційної рідини. Екстенсивність параскарозної інвазії становила близько 60,0 %, при інтенсивності від 11 до 15 яєць.

На десятій день після введення антигельмінтних препаратів знову провели копроскопічне дослідження фекалій. Встановлено, що обидва засоби – немасектин-паста (1 г/50 кг маси тіла, одноразово, перорально на корінь язика) та івермікол-гель (1 г/20 кг маси тіла, одноразово, перорально, що відповідає 0,2 мг/кг) – забезпечили 100% ефективність проти стронгілід і параскарид.

Суттєвих видимих змін у стані здоров'я тварин контрольної групи, яким не застосовували антигельмінтики не відбулося. Побічної дії на піддослідних тварин застосованих в експерименті препаратів не проявили.

Висновки.

1. Антигельмінтики немасектин-паста одноразово, перорально у дозі 1 г на 50 кг маси тіла тварини індивідуально на корінь язика та івермікол-гель одноразово перорально у дозі 1 г на 20 кг маси тіла тварини, що відповідає 0,2 мг/кг маси тіла являються високоефективними препаратами за змішаної нематодозної інвазії.

2. Препарати добре переносяться тваринами та не спричиняють побічної дії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антіпов А.А., Пономар С.І., Гончаренко В.П. Ефективність еквісекст пасти при нематодозах коней. Ветеринарна медицина. Харків: ННЦ „Інститут експериментальної та клінічної ветеринарної медицини”, 2011. Вип. 95. С. 317–318.

2. Порівняльна ефективність антигельмінтних препаратів для лікування коней за стронгілідозу / Т.І. Бахур та ін. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб. наук. праць. Ветеринарні науки. 2017. Вип. 35. Ч. 2. Т. 2. С. 27–31.

3. Антіпов А.А., Гончаренко В.П., Мартиненко М.П., Савченко І.О. Ефективність пасти івермектин 1,87 % при параскарозі коней. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: зб-к наук. праць Харківської державної зооветеринарної академії. Ветеринарні науки. Харків: РВВ ХДЗВА., 2010. Вип. 21. Ч. 2. Т. 2. С. 341–344.

4. Лікування коней за змішаної нематодозної інвазії / А.А. Антіпов та ін. Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині: матер. IV Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 14-15 лют. 2019 р. Полтава: ТОВ НВП “Укрпромторгсервіс”, 2019. С. 54–56.

5. Антіпов А.А., Гончаренко В.П., Шаганенко В.С. Гельмінтофауна коней у господарстві: матер. міжнар. наук.-практ. конф. "Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Сучасний розвиток ветеринарної медицини (БНАУ, 30 жовтня 2020 р.). С. 55–57.

6. Згозінська О.А. Ефективність гелмісану при нематодозах коней. Науково-технічний бюлетень Інституту біології тварин і Державного науково-дослідного контрольного інституту ветпрепаратів та кормових добавок. 2011. Вип. 12. № 3. С. 196–199.

Папченко І.В., Антіпов А.А., Гончаренко В.П. Гострий кормовий токсикоз європейських оленів.....	57
Антіпов А.А., Гончаренко В.П., Папченко І.В. Ефективність антигельмінтиків за нематодозної інвазії у коней.....	59
Фарімець З.В., Недзвецький В.С. Альтернативи антибіотикам: використання молочних ізотонічних сумішей у підтримці кишкового бар'єру поросят.....	62
Шевченко М.В., Пантелеєнко О.В., Савченко М.О., Білик С.А., Царенко Т.М., Довгаль О.В. Порівняльна оцінка нейтралізуючих розчинів для інактивації пероксомоносульфату калію в мікробіологічних дослідженнях.....	63
Оробчук А.В., Недзвецький В.С. Серологічний моніторинг та порівняльна оцінка схем вакцинації проти хвороби Ньюкасла у курчат-бройлерів.....	65
Джміль В.І., Лясота В.П., Букалова Н.В., Хіцька О.А., Антіпов А.А. Моніторинг паразитозів товстолобиків, що вирощуються за умов ставкових рибницьких господарств центральної частини України.....	66
Букалова Н.В., Богатко Н.М., Приліпко Т.М., Богатко А.Ф. Зміни, що впроваджує новий Закон України № 3153-іх щодо державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів.....	69
Лясота В.П., Богатко Н.М., Богатко А.Ф., Джміль В.І., Букалова Н.В., Хіцька О.А. Вплив шрота зародків гречки на природну резистентність та інтенсивність росту лабораторних тварин.....	71
Утеченко М.В., Фаловський А.М. Гістопатологічні аспекти кон'юнктивальних меланом у собак.....	72
Данченко О.О., Майборода Д.О., Данченко М.М. Люцерна в годівлі птиці як засіб підвищення якості продукції птахівництва.....	75